

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

126

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, JUNE 27, 1946

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

ROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došlo preko Trsta)

SENI SO BILI KMETJE Device Marije v Polju: Alojzij, Pogačar Anton, Alojzij, Jesih Jakob, Franc in Cankar Avgust. Seveda tudi obsojeni na za- vsega premoženja. Na dobo ječe so bili obso- lager Franc, Dežman Jo- sterc Marija, Cankar Ma- Baš Tomaž in Terezija, ek Ivan, Ložar Franc, Ja- kob in Selan Jožef. Pri- jeva važna seveda zapl- emoženja, ker tako raste s katerim lahko komunisti svojo propagando in go- "obnovi" na račun otopa- vajo nasprotnikov.

LITVE NASPROTNIKOM MA POKRADENE ZEM- le po poročilu "Ljudske v glavnem končana. V sklad je prišlo nekaj 000 ha. To zadnjo so raz-

Pšenice je toliko, da jo kupičijo kar po flet

Za nagel prevoz grozi pomanjkanje železniških voz ponekod

Great Bend, Kansas. — Žetev in mlačev letosnje pšenice je v Kansusu, Oklahomu in Texasu v polnem teku. Poročila trdijo, da je pšenica toliko, da je ne morejo spraviti vse v spenjače. Ponekod jo stresajo kar na zemljo na velike kupe.

Guverner države je apeliral na železniške družbe za vozove, sicer se bo mnogo pšenice spridlo. Železniške družbe so obljubile 920 voz vsak dan, da bo letino pospravljen.

Mrzlo vreme in moča začetkom junija je pomagala k nadaljnemu 12,000,000 bušljemu pšenici. Ponekod je dal aker 60 bušljiev, toda povprečno jo bo v državi Kansas 16 bušljev na aker.

Pšenica je fina in farmarji dobe po \$1.70 pri spenjači. Količko pšenice bodo farmarji prodali in koliko jo bodo obdržali doma, se še ne ve.

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI RESILI LE GOLO ŽIVLJENJE. POMAGAJMO JIM!

Unije in premogarske družbe proti plinu

Washington. — Komaj se je polegel spor med premogarsko unijo in lastnikami, že je odprt drug boj, ki obeta biti še hujši. V tem boju so se združile premogarske unije, lastniki premogovnikov in pa železniške družbe, ki so začeli boj proti svetu največjemu "sovražniku," naravnemu plinu.

Naravni plin bi rad razširil svoj delokrog, ki ga ni mogel tekton vojne. Proti temu so pa železnicne, unije in lastniki premogovnikov, ker je plin kot krovno mnogo cenejši. Lastniki rudnikov in premogarski zaslužijo s kopanjem premoga, železnice pa zasluzijo, ki ga razvajajo do dželci. Zato so vsi trije proti razširjenju plina.

Plinske družbe in njih "sovražniki" bodo prednesli svoje dokaze za in proti pri vladni komisiji.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Višarska polena

SPISAL NARTE VELIKONJA

anci je padlo iz rok cedilo. emela je v starčev obraz, je osvetljeval ogenj ter se zavila svetloba v sivi raz- bradi.

"Blaž!" je nato stopila ko- prej. "Blaž! Tvoj sin! res? Za Kriščev voljo, ali je res?"

"je dejal Blaž in roke mu-tresle. "Res, zdaj ko povedal!"

"to dolgo veš?"

"pokar sem prišel tu sem!"

"je bilo prilike. Zdaj bi vedel, zato da bi vedela, sem te svaril."

"Tine ve?"

"Povedal sem mu, pa ne

"verjame?"

"ako mu boš dokazal, je napeto vprašala. ob mu boš dokazal, če ne

"ne!

"radi tega sem bil tam

"da meji!"

"Saj našel dokaz? Saj ma- je umrla takoj po roj-

"sem našel dokaz!"

"si njegov oče?" mu je pogledala v oči.

"je potrdil slovensko

"v kratkem moj tast?"

"izdkim nasnahom prista-

"kor da se ji nekaj trga

"anca, samo tega ne!" je

"k nej ter jo prijel za

"sem tako slaba neves-

"je bolno nasmehnila.

"Franca, ne! Radi tebe

"Reši se, Franca, še je

"radi bodo jutri! Besedo- la in je ne prelomim!"

"in odločno dejala Fran- ce. "In se tisti hip po po- templa pogrezeno pod me-

"Blaž, oče ti ne bom mo- si, vsaj od početka ne.

"povem kot očetu, da se

"poročiti!" In se je

"kakor da prejema ne-

"udare v lice, kakor da

"z drobno iglo zbada v

"Njena desnica je grabi-

"razno, kot bi iskala, kam

"prijetja.

"razumeš? Moram! Da

"otrok ime. Pošteno

"ok?" se je začudil Blaž

"strepel ob tej besedi.

"delaš tudi ti, Franca,

"Zdaj razumen, zdaj

"zumum! O ti jeruza-

"žena! In praviš 'ot-

"O, sveta beseda! In ta

"beseda bo tebi v pokoru.

"tega pojdeš ti na svoj

"pot. Da odresiš tisto,

"se je topil v svojih raz-

"čustvih, sedel skriven-

"nišču in stremel predse-

"moja kri ti je naložila ta

"križ."

"odrešim tisto, kar pri-

"je potrdila Franca, kakor

"že dolgo iskala prave be-

"nastal je molk. Polena so

"prasketala, jelovina je

"iskre po ognjišču.

"akor gori poleno, da da

"je povzel Blaž v svojih

"tako mora vsak člo-

"reti v lastnem ognju po-

"Tako bo zgorela tudi ti

"ognju!"

"amo da dam plamen!" je

"sila ter strmela v ogenj.

"ti spokornica božja!" se

"Blaž v svojem gorkem

"iu, "ti, hčerka izgubljena,

"vračaš. Hčerka uboga

"stopil k njej, jo prijet-

"ter jo s svetim čustvom

"bil na celo.

"bi se bil vrbel na Tineta

"— je ostro spoznala Franca.

"Da, bi se bil voz prevrgel

"na Tineta!" je prostodušno me-

"nil Matijec.

naju Bog usmili!"

Franca je zatrepeta kot ot- rok. Z nepopisno ginjenostjo je prijela za onemogle starče- ve roke ter jih pritiskala na svoje drhtečne ustnice.

"Da, pojdiva, pojdiva!"

In jo je prekrizal kakor ot- roka: "V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha."

"Amen!" je vzliknila Fran- ca, kakor da se ji je težka bridkost odvalila od srca.

Zunaj se je slišal ropt vo- za, ki se je ustavlil pred pra- gom. Matijec je stopil v vežo ter vergel veriga v kot, Tine je pognal voz pod šupo.

"Toliko da ni Pram preku- nil voza!" je dejal mimogrede, ne zapazivši Blaža. "Kakor divji se je vzpel, ko ga je Tine vpregel pred naloženi voz. Ko- maj sem ga ukrotil! In pot- tem tam pri Francetovem zna- menju" — se je ustavlil sredi besede.

"Ali ste ga splašili," je vpra- šal Blaž.

"Nič nismo splašili. Tine ga je pripregel."

"In pri znamenju? Pri Francetovem znamenju," je vprašala gospodinja vsa pre- padena.

"Saj nisem ničesar dejal!" se je umeknil Matijec. "Ali očeta ni?"

"Zunaj sedi pod kozolec, pred čebelnjakom," je dejal Blaž, "in mi ni odzdravil, ko sem ga mimogrede nagovoril. Kakor bi stal na strazi!"

"Saj stoji!" je dejal Matijec. "Otroti mu dražijo čebe- le."

"Saj straži!" je besedila sa- ma zase Franca. "Toda ne radi tujih otrok," ji je šlo skozi mo- žgane, "radi mojega pričakovana, radi njega, še neroje- nega, stoji, radi njega straži, ki ni njegove krvi!"

"O, ti poredni otroci!" se je smehljal Blaž.

"Poredni? Mi nismo bili nič boljši!" se je pognal Matijec vesel, da je speljal pogovor v to smer.

"Ali smo bili kaj bo- lijiš? Tak sem prišel domov, da me mati niso spoznali! In sva s Francetom — spet se

mu je spoteknila beseda, da je ves rdeč in v zadregi popravil

ogorek na ognjišču, ki se je bil zvali s kupa. "Se zažege si lahko kaj s temle — in sem", je pograbil popravljeni misel, "in sem cel roj razdražil, da se je zapoldil za nama."

Franca pa, kakor da ga ni slišala, je povzela, da je groza spretelela Matijca.

"In pred znamenjem, Matijec? Kaj je bilo s Pramom pred znamenjem?"

Matijec se je združil. Čutil je v njenem vprašanju toliko groze in srčne stiske, da mu je zastala beseda. Razumel je v hipu njeno bolest in zadrgo, njeno sumnost in občutljivost — vso njeni muko in očitke vesti.

Franca pa, kakor da ga ni slišala, je povzela, da je groza spretelela Matijca.

"Matijec, povej!"

Videl je, kako trepetata, ka- kor bi pričakovala smrtne ob- sodbe.

"Saj ni nič!" se je ojunačil. "Konj je plašljiv — to je vse. Bog ve, česa se je ustrašil, gr- ma tam zadaj ali kaj. Ampak saj ni gnal veter vrhov! Kaj vem, zakaj! Prhnil je čez kolovo, kakor da je nkedo za znamenjem —"

"France!" je vzliknila pol- glasno Franca sama vase.

"Kaj bi!" se je otrezel Matijec. "Prhnil je preko kolovoza in če bi ne bilo tiste jelke na- sproti —"

"— bi se bil vrbel na Tineta — je ostro spoznala Franca.

"Da, bi se bil voz prevrgel na Tineta!" je prostodušno me- nil Matijec.

TRST NA TEHTNICI (Nadaljevanje z 2 strani)

dijo svobodo jugoslovanski me- sarji.

Kako si moderni jugoslovanski demokrati razne reči iz- posujejo, pa imajo pri tem včasih le smolo, naj navedem za primer, ki je bil zapisan črno na belem v jugoslovanskem mesarskem listu v Ljubljani in sicer: "Pozivam tovariša partizana oficirja glavnega štaba Slovenije, ki si je ob pri- hodu partizanskih čet v Logatec izposodil klavirsko harmo- niko, da jo takoj vrne na na- slov: Kopenčan Marija, Dol-

ja z ozirom na Italijo in na severu z ozirom na Avtrijo, zelo doli Jugoslovani se raz- burja radi tega. Jugoslovani brez razlike, so li na levi ali desni, že, da se nanova raz- pravlja o celi zadavi. Mogoče pa je, da Osvobodilna fronta in Italijani nekako sami od sebe rešijo to vprašanje. Zadnji dogodki v Jugoslaviji, to je med jugoslovansko osvojeno fronto in partizani na eni strani in italijansko divizijo na drugi, kažejo, da je tako. Vrjamem, da se bo balkansko vprašanje (tudi vprašanje, ki se nanaša na Balkan in Italijo) rešilo samo po smernicah levicarjev, to se pravi, mora se rešiti samo od levicarjev, ali vsaj od lju- di, ki so pošteni . . .

Sedaj pa sodite, rojaki, kje so pravi izdajalci? Seveda tudi moja malenkost prizna, da so bili izdajalci vse tisti begunci in vsi tisti, ki ste jih do- ma poklali ali pobili in to

100% izdajalci vašega satan- skega komunizma, pa nič več in nič manj! Take budalosti prinašajo v javnost v svojih cunjah, saj se morajo sami sebi muzati in misliti: presneto mora biti pritisnjene tisti, ki nam bo verjal.

Vi se vpite in vaš moderno jugoslovansko demokracijo kvalite in poveličujete njeni paretizanti ali komunistično svobodo, ki bi ugajala samo v začetku dopisa omenjenima Hrvatoma:

Sedaj pa naj se malo po- trudi tisti vaš Louis Adamič, da se mu Trst ne izmuzne iz rok. Kaj spis, g. Adamič? Kje ždi sedaj tista slava Ita- lijanska divizija z generalom Cerutijem, Boris Kidričem, Ed. Kocbekom in še drugimi slovenski morilci lastnih nedolžnih rojakov . . . Take in enake dogodek čitam ne enkrat ali dvakrat, mogoče pet ali šestkrat in to vselej od drugega poročevalca, tako da je popol- noma izključena nerescina.

Ravno 4 mesece in 8 dni pozneje je bila priobčena v "E" debata, katera je aranžirala korporacija "Free World Maga- zine", ki jo je vodil Louis De- livet in o tržaško-primorskem

vprašanju je debatiral naš slavni neprednjak, L. Adamič. In ta debata se je vršila še ne 4 mesece po tistih strašnih do- godkih, ki so se godili po Del- janskih in potem na Turjaku ter pozneje na Blokah. In ko- likor moja malenkost razume, da več kot gotovo, da je vaš Adamič za vse to vedel in ka- kor stvar izgleda je bil njemu

ta dogodek znan. Skoro go- tovo je imel tudi on skomine, da bi se napil bratske krvi, ker drugače bi se ne bil tako laska- vo izrazil on "Italijanski divi- ziji".

Rojak, Frank Krže, iz New Yorka je poslal prevod na slo- vensko iz "Free World" maga- zina. Ko je pozval predsednik debate Mr. L. Adamiča, da se izjavlji, kaj je njegovo mnenje, spet se je vprašal beseda, da je ves rdeč in v zadregi popravil

o gognišču, ki se je bil zvali s kupa. "Se zažege si lahko kaj s temle — in sem", je pograbil popravljeni misel, "in sem cel roj razdražil, da se je zapoldil za nama."

Nadalje partizani vpjejo, da so rešili domovino okupatorja. To je zopet ena debela laž. Ali so sploh izvojevali ali vo- jevali kako večjo bitko? Oja, so vojevali bitke v zvezi z oku- patorjem, z generalom Cerutijem morili lastne rojake in sedaj jim pomaga reševati Trst. Vse ste silili v gozd od 16 do 50 ali celo do 60 leta.

Ali ste pričakovali, da vas bo- do otroci, starci in bolniki hra- nili? O, ne, ne, kajti vsak

zadnji moril lastne rojake in sedaj jim pomaga reševati Trst.

Nek rojak mi je povedal, da je bila v njih vasi samo ena partizanka in da je bila "fest puca", ki pa je im

Poslednji dnevi Pompejov

ROMAN

Meni se ni smehljalo. Moje resnobne — opazujejo in ustolice in moje nebo je Jone. — varjajo našo sodbo. Besedam Ali te žalim? — Ali sem predržen? Ali naj zapišem, kar ni hotelo iti z mojih usten? — je on škodoval v tvojih očeh? Ah, šele v tvoji odsotnosti čutim popolnoma vse čare, s katerimi si me popolnoma osvojila! Ali ta odsotnost, ki me je oropala vse sreče, mi vzbuja pogum in podjenost. Ti me nočeš videti; odslovila si tu vse laskače, ki so te obkroževali. 'Ali moreš mene postavljati z njimi v isto vrsto? To ni mogoče! — Saj vendar veš, da ne spadam mednje in da moja čuvstva niso njihova. Toda ako bi bil sestavljen tudi iz najpreprostejših snovi, me je pa prežel vonj rože in duh tvojega bitja je prešinil mojega duha, da ga izčisti, razsvetli in posveti. Ali me je kdo obrekoval pri tebi, Jone? Ti ne moreš verjeti. Ako bi mi govoril sam deliški orakelj, da si nevrednica, jaz mu ne bi verjel; in ali sem manj neveren nego ti? — Mislim na svoj zadnji poset, pri tebi — na pensem, ki sem jo pel — na pogled, s katerim si me zahvalila. Prikrivaj si, kolikor hočeš, Jone, toda v naju obeh je neko soglasje, kar so izražale nejne oči, čeprav so molčale ustnice. Dovoli mi, da te vidim, čuj me, potem pa me izobiči iz svoje bližine, ako že hočeš. Ni sem ti nameraval tako kmalu razodeti svoje ljubezni. Toda te besede mi stiskajo srce — morajo na dan. Sprejmi torej moje oboževanje in mojo zaobljubo. Videla sva se prvič pred oltarjem Palade; ali naju ne združuje tesneje še neki starejši oltar?

Krasna, oboževana Jone! Dasi me je vodila moja vroča mladost in moja atenska kri na napenačna poto, so me vse moje zmote vendar naučile toliko više ceniti pristanišče, ki sem ga bil dosegel. Svojo premočeno obliko obesim svetišču Neptunovem. Rešil sem se pogina na potopljeni ladji. Našel sem tebe, Jone, dovoli mi, da te zopet vidim, prijazna si celo tujcem, ali boš manj dobrotljiva svojim rojakom? Pričakujem tvojega odgovora. Sprejmi cvetke, ki ti jih pošiljam, — njih sladki vonj je zgornejši od besed. Svoj prijetni vonj, ki puhti iz njih, dobivajo od solnce, — to so znanilke ljubezni, ki sprejemata in desetero povrača, — so prispoloba srca, ki je vsrkalo tvoje žarke in se ti zahvaljuje za one zaklade, ki ti jih zopet poklanja. Pošiljam ti te udane Kloridine otročiče po ubogi stvarici, ki jo prijazno sprejmeš že radi nje same, ako ne radi mene. Tudi ona je tujka, kakor midva; pelpel njenih očetov počiva pod žgočim nebom; toda nesrečnejša je, ker je slepa in sužnja. Uboga Nidija! Skušam ublažiti grozovitost narave in usode proti nejej, kolikor mi je le mogoče in zato te prosim, da ji dovoliš ostati v tvoji bližini. — Zelo je nadarjena, nežna in ubogljiva. Izurjena je v godbi in petju, in cvetlicam je prava Klorida. Ona upa, Jone, da jo boš rada imela; ako ti ne bo mogoče, pošlj mi jo nazaj.

„Se nekaj — dovoli mi, da sem odkritosčen, Jone. Zakaj toliko ceniš onega mračnega Egipčana? Ne zdi se mi pošten mož. Mi Grki se naučimo že od rosne mladosti spoznavati ljudi; naše ustnice se smehljajo, toda oči so pri tem

srcem. Ob vsaki onih nežnih besed v pismu, polnem resnične in poetične ljubezni ji je srce bridko očitalo njeno ravnanje. Ali ni dvomila svoje zaupanje? Ali mu ni odrekla celo pravice, ki jo ima vsak činec, da čuje svojo otožbo in da se ne sme proti zagovarjati? — Solze so ji pritekle poljubila je pismo, vtaknila ga na prsi, se obrnila k Nidiji, ki je stala tu v nadpohem pričakovovanju in ji rekla: „Ali nočeš sesti, otrok moj, dokler ne napišem odgovora?“

„Torej hočeš odgovoriti?“ — je odgovorila Nidija ravnodušno; „s sužnjo, ki me je spremljala, ponesem tvoj odgovor.“

„Ostani pri meni,“ je dejala Jone, „veruj mi, da bomo tu prijazno ravnali s teboj.“

Nidija je prikimala.

„Kako se imenuješ, lepa moja deklica?“

„Imenujejo me Nidija.“

„In kje si rojena?“

„V deželi Olimpa — v Tesaliji.“

„Postani prijateljica moja,“ je dejala ojne Prijazno, „ko si že napol moja rojakinja. Toda prosim te, ne stoj dalje na tem gladkem, mrzlem mramoru — tak! Zdaj, ko sediš, te lahko zapustim za trenutek.“

Jone je napisala tako: „Jone pa ji razloži svojo ljubezen z najiskrenejšimi besedami in v tem trenutku je zopet popolnoma zagospodoval nad njenim ti-

vsaj povedati, česa so te dolžili. Ne boj se več Egipčana — ne boj se nikogar. Ti menis, da si povedal preveč, — ah, jaz sem storila to že v teh ma lo besedah. — Zdravstvuj!“

Ko se je vrnila Jone s tem pismom, ki si ga ni upala vno vič precitati, ko ga je napisala je vstala Nidija s svojega sedeža.

„Ali si pisala Glavku?“

„Da.“

„In ali bo hvaležen slu, ki mu prinese to pismo?“

Jone je pozabila, da je bila deklica slepa; zardela je in molčala.

„Menila sem,“ je dodala Nidija mirneje, „najmanjša ne prijazna beseda ga razčastoti — najmanjša dobrotnost ga razveseli. Ako ima pričakovali prvo, vzemi raje sužnji pismo nazaj; v drugem slučaju mu ga hočem sama takoj nesiti.“

„In zakaj, Nidija,“ je rekla Jone izogibaje, „mu hočeš potem pismo nesti?“

„Torej je tako!“ — je rěkla deklica, „Ah, kako bi tudi moglo biti drugače; kdo neki bi kega, cesar mi ti ne ugodila.“

Tesalka je poljubila Joni roko in rekla nato nekoliko v zadrugi: „Ali te smem, krasna Jone, prosiš za neko malo prijaznosti?“

„Ne moreš zahtevati nič tam, kar se utegne drevi zgoditi — bo tvoja soba pripravljena zraven moje. Nidija, nimam nobene sestre, ali mi hočeš biti ti?“

Da se boste najbolj postavili z vašo obleko, jo dajte čistit in zlikat pri

je odvrnila lepa Napolitanka.

(Dalje prihodnjič)

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Važno

za pošiljatelje denarja preko morja

Kraji, kamor se zdaj lahko pošlje tuja valuta, so se zvišali v številu in American Express služi vsem. predvojnih uradov že posluje v inozemstvu. Zanesljiva in svetovna American Express postrežba vam da preprost in varen način pošiljanja denarja v tujino po zmerni ceni iz izbiro pošte, zračne pošte ali kabla.

To je važno za vas, ker zdaj kot nikoli prej potrebujete pripomočke American Express za pošiljanje denarja, da doseže vaše drage v redu.

To postrežbo lahko dobite na vsakem uradu American Express, Railway Express uradu ter v tisočih pod-agencijah in bankah po vseh Zed. državah.

AMERICAN EXPRESS

Foreign Remittances

Telefon

KE 0461

Podjetje

vodi

JOHN D.

PRIMOZIC

Da se boste najbolj postavili z vašo obleko, jo dajte čistit in zlikat pri

Jay-Dee Dry Cleaners

924 E. 222. St. vogal Miller Ave.

Poklicite KE 5200

DA VAM SCISTIMO FURNEZ ŠE DANES!

Cistimo furneze, dimnike in dimniške cevi z vacuum cistilem. Računamo po \$4 in več.

Adams Heating Service

550 EAST 200. ST., VOGAL MONTEREY

1922

1944

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE ODKAR SMO V KRUTI VOJNI TAKO NESREČNO IZGUBILI NAŠEGA LJUBLJENEGA NIKDAR POZABLJENEGA EDINEGA SINA, BRATA IN STRICA.

Sgt. Robert C. Levec

ki je v boju nekje v Franciji za svobodo in ljubezen domovine žrtvoval svoje mlado življenje dne 27. junija 1944.

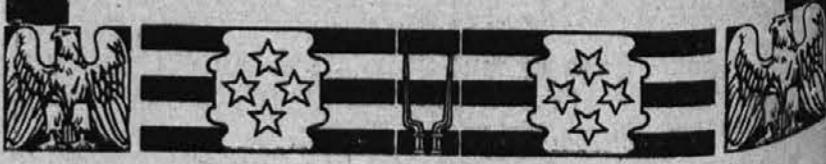
Mesec junij si se vrnil,
vse se tebe veseli,
ker vse je zeleno in cveti,
pri nas pravega veselja ni,
kar Tebe predragi Robert,
več med nami ni.

Zalujoči ostali:

CHARLES in FRANCES LEVEC, starši;
MARY F. BRODNICK, sestra;

JOHN, svak; JOHN CARL, nečak.

Cleveland, O., 27. junija 1946.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE